

a je-li fideikomisární substitucí k dědictví povoláno potomstvo ještě nezrozené, má soud dle § 77 čís. 3 nesp. říz. zříditi substitučního opatrovníka, který pak ovšem má práva, jinak fideikomisárnímu dědici samému příslušející. V daném případě povolal zůstavitel Gustav hrabě k. ve své závěti ze dne 29. prosince 1897 za fideikomisárního dědice pouze a jedině svého synovce Gustava K. ml., nikoli také jeho potomstvo. Ustanovení § 615 odstavec druhý obč. zák. (§ 59 třetí dílčí novely), dle něhož pokud není za to míti, že chtěl zůstavitel něco jiného, přechází právo fideikomisářovo i tehdy na jeho dědice, když nedožije se případu substituce, nemá zde místa, pončvadž zůstavitel zemřel před 1. lednem 1917. a proto dotčený předpis dle § 60 třetí dílčí novely neplatí. Tím padá úvaha soudu rekursního, že není vyloučena možnost, že v čase, kdy nastane případ substituce, přijde v úvahu nikoli Gustav K. ml., nybrž snad jeho potomstvo nyní ještě nezrozené. Gustav K. ml. pak jest nyní zletilý, a proto není příčiny, by soudní dozor a opatrovnictví nad substitučním jméním na dále byly zachovány, zvláště když dle zásady § 79 nesp. říz. a § 823 obč. zák. mimo případy v zákoně výslovně vytčené nelze zletilým účastníkům proti jejich vůli vnucovati opatrovníky. Podle § 16 nesp. říz. bylo tudíž dáno místo mimořádnému rekursu dovolacímu a změnou usnesení obou nižších soudů vyhověno podanému návrhu.

Čís. 1170.

Vyrovňovací řád (čís. nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.).

I odročené stání musí spadatí ještě do 90denní lhůty a nesmí žádným způsobem býti položeno za její mez. Rozhodnutí ministerstva o prodloužení lhůty jest pro rozhodnutí soudu předurčujícím.

Vyrovňovací řízení trvá, dokud zastavovací usnesení soudu nenabylo právní moci, lze však v něm pokračovati pouze potud, pokud 90denní lhůta neuplynula, pokud se týče pokud její prodloužení bylo již povoleno.

Návrh na prodloužení lhůty jest učiniti za trvání řízení vyrovňovacího, třeba již lhůta byla uplynula.

(Rozh. ze dne 9. září 1921, R I 1136/21.)

Vyrovňovací řízení zahájeno bylo dne 13. dubna 1921, vyrovňovací rok konán 21. května a 25. června 1921 a odročen pak na neurčito následkem podnětu dlužníka a vyrovňovacího správce na prodloužení 90denní lhůty § 56 čís. 1 vyr. řádu. O tomto podnětu slyšeno 9. července 1921 věřitelstvo a podal pak soud vyrovňovací zprávou ze dne 11. července 1921 motivovaný návrh ministerstvu spravedlnosti na prodloužení lhůty té o dalších 90 dní. (Návrh tedy podán před uplynutím původní zákonné 90denní lhůty, která končila teprve 12. července 1921.) Ministerstvo spravedlnosti v dohodě s ministerstvem obchodu výnosem ze dne 4. srpna 1921, došlým na soud 6. srpna 1921, návrhu tomu nevyhovělo, načež soud usnesením ze dne 6. srpna 1921 vyrovňovací řízení vedle § 56 čís. 1 vyr. ř. zastavil. V další zprávě k příkazu téhož ministerstva podané ze dne 14. srpna 1921 soud na návrhu svém setrval, prohlásiv, že ho má i nadále za odůvodněný. Dne 15. srpna 1921 podali dlužník a 5 věřitelů do obou zastavovacího usnesení rekurs, v němž uplatňovali též,

ze dlužník podal do výnosu ministerstva, prodloužení lhůty nepovolujícího, rozklad, a připojili opis rozkladu toho, v němž žádáno, a by v y n e s e n o b y l o r o z h o d n u t í n o v é, nyní povolující, a to po dohodě nejen s ministerstvem obchodu, nýbrž i sociální péče, financí a zahraničního obchodu, která prve byla pominuta, což prý je vadou. Zda a jak o této žádosti rozhodnuto, nebylo ze spisů patrné. Soud rekursní pominul úplně tuto otázku a vyhověl rekursu tak, že usnesení zastavovací zrušil a soudu vyrovnávacímu uložil, aby ustanovil nový rok vyrovnávací a dále jednal. **D ů v o d y:** V § 56 v y r. ř. jest sice vysloveno, že řízení vyrovnávací má býti zastaveno, nebylo-li vyrovnání do 90 dnu od zahájení řízení věřiteli přijato. Týž § připouští však, aby lhůta byla ministerstvem spravedlnosti prodloužena, a připouští tedy, aby o této otázce bylo jednáno. V § 45 připouští zákon, aby vyrovnávací stání bylo odročeno, lze-li očekávati změnu okolností, podstatných pro rozhodnutí věřitelů, a cituje § 56 čís. 1. Tím dává zákon možnost, aby stání vyrovnací bylo odročeno, jedná-li se o prodloužení lhůty dle § 56 čís. 1, a v tomto případě bylo také skutečně na neurčito odklázeno. I když pak ministerstvo nepovolilo prodloužení lhůty, nemůže to býti na újmu dlužníkovu a souhlasících věřitelů a musí býti dána možnost, aby o vyrovnacím návrhu bylo jednáno a návrh po případě přijat, což jest holou nemožností, když vyrovnávací stání nebylo konáno a bylo za mez zákonné 90denní lhůty (na neurčito) odročeno. Toto období nelze očividně počítati do 90denní lhůty, která sice jest v zákoně vyslovena absolutně, ale přece jen zřejmě předpokládá, že nenastaly tu mimořádné okolnosti, které činí pochybným, zda by vyrovnání nebylo bývalo schváleno, kdyby se vyrovnávací stání bylo v mezích lhůty konalo a nebylo bývalo odročeno.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudu a uložil soudu první stolice, by, doplně řízení o zastavení vyrovnávacího řízení dle § 56 čís. 1 vyrovnávacího řádu, pokud se týče o pokračování v něm znova rozhodl.

D ů v o d y:

Rozhodnutí rekursního soudu neodpovídá zákonu. Ono se v důvodech odvolává na § 45 v y r. ř., kde připuštěno odročení vyrovnávacího roku a citován § 56 čís. 1 i dovozuje z toho, že, i když 90denní lhůta § 56 čís. 1 n e b y l a p r o d l o u Ź e n a, lze o vyrovnacím návrhu dále jednati a vyrovnávací rok odročiti až za mez zákonné 90denní lhůty, neboť prý »toto období« nelze očividně do lhůty té počítati, která prý předpokládá, že nenastaly mimořádné okolnosti, jež činí pochybným, zda by vyrovnání nebylo docíleno, kdyby rok byl se konal ve lhůtě. Z těchto nedostí jasných vývodů zřejmo zcela bezpečně aspoň tolik, že soud rekursní, vysvětlitelným nedopatřením mylně chápá citaci § 56 čís. 1 v § 45: máť za to, že vyrovnávací stání odročiti lze až za mez 90denní lhůty, když se jedná o její prodloužení, a že se stání pak musí konati a o vyrovnání jednati, i když lhůta prodloužena nebyla; proto také ve výroku nařídil položení nového roku a další jednání, přes to, že, jak praví, prodloužení lhůty povoleno nebylo. Avšak zákon má smysl zcela opačný: § 56 čís. 1 je citován v § 45 naopak právě proto, aby se zcela zřetelně naznačilo, že i odročené stání musí spadati ještě do 90denní lhůty a žádným způsobem nesmí býti položeno za její mez. Tak s obšírnou motivací Pamětní spis min. sprav.

ke konk. a vyr. ř. výslovně, tak i všechny výklady na př. Friedländer k § 45, Pollak str. 301, kde se výslovně vytýká, a to zcela právem, že kdyby vyrovnaní bylo přijato až po uplynutí lhůty, musil by mu soud schválení dle § 50 čís. 2 odpřítí, a že lhostejno jest, z jaké příčiny lhůtu dodržet nebylo možno. Prodloužení lhůty je tedy nutnou podmínkou zákonitosti a schvalitelnosti vyrovnání, když ho nebylo možno docílit v původní zákonité lhůtě 90 dnů. Dovolací rekurs má tedy potud pravdu, že usnesení rekursního soudu obstát nemůže. Avšak nemá pravdu, pokud žádá prostě pouze jeho zrušení, takže by usnesení soudu první stolice v platnosti své opět obživo. Neboť ani toto usnesení obstát nemůže, ačkoli beze všeho pochybení soudu toho, a rekursní soud, i kdyby byl správně předsešel, nebyl by je mohl zůstaviti v platnosti. Když tedy III. stolice nemůže rozhodnutí II. stolice schváliti, musí i s usnesením první stolice naložiti tak, jak s ním správně naložiti již měla stolice druhá. Ve vyrovnávacím řízení jsou totiž dle § 63 vyr. ř. ve spojení s §em 176 konk. ř. přípustny v rekursech novoty, a tu jest v rekursu dlužníka a soudruhů tvrzena nová okolnost, že totiž zakročeno u min. spravedlnosti nově o prodloužení lhůty, a k této nové okolnosti, které však soud úplně pominul, měl rekursní soud upřítí svůj zřetel, neboť je to okolnost rozhodná: nelze rozhodnutí ministerstva předbíhati, nýbrž dlužno je vyčkati. nebude-li lhůta prodloužena, musí vyrovnávací řízení býti zastaveno; bude-li však prodloužena, musí v něm býti pokračováno. Rozhodnutí ministerstva je tedy pro rozhodnutí soudu prejudiciální. To je nepopíratelným důsledkem předpisu § 56 čís. 1. Muže-li či nemůže ministerstvo lhůtu prodloužiti, to zde naprosto nenáleží uvažovati, to jest jeho věcí, každým způsobem dlužno s ním počítati a žádným způsobem nesmí je soud předčasným, předbíhavým usnesením mařiti nebo v kolisi s ním upadati: povolí-li ministerstvo prodloužení, je s ním v odporu usnesení prvního soudce, jež vyrovnávací řízení zastavilo, neboť pak se musí v řízení pokračovati; nepovolí-li je však, je s ním v odporu zase usnesení rekursního soudu, jež pokračování v řízení nařizuje, neboť pak se musí řízení zastaviti, a sice s účinky ode dne, kdy zákonná 90denní lhůta uplynula. Zatím stačí, že akce ta jest v proudu. Že v proudu jest, o tom pochybovati není sice dle obsahu spisu rozumné příčiny, přece však, poněvadž každá skutečnost má býti soudem objektivně zjištěna, zvláště pak ale proto, aby jednak se přesvědčil, zda ministerstvo na akci tu ve smyslu nového meritorního rozhodnutí reaguje, a jednak aby věc uspíšil, což jest v duchu zákona jeho kategorickou povinností, nechť vyrovnávací soud v tom smyslu ministerstva se dotáže a v případě kladné odpovědi rozhodnutí jeho vyčká a dle obsahu rozhodnutí toho ve smyslu hořejších vývodů pak sám znova rozhodne. K tomu dodati dlužno k doložení zaujatého zde právního stanoviska toto: Dle § 56 čís. 1 nenastává zastavení vyrovnávacího řízení uplynutím 90denní lhůty již samo sebou (ipsa lege), nýbrž teprve soudním výrokem: vyrovnávací řízení trvá tedy, dokud zastavovací usnesení soudu nenabylo právní moci. V daném případě řízení tedy trvá, protože zastavovací usnesení jest v rekursu a bylo zrušeno, avšak, poněvadž jde jen o vyrovnaní a to se může státi jen v zákonité 90denní lhůtě, která již uplynula, aneb ve lhůtě prodloužené, kteráž otázka však posud visí nerozhodnuta, možno v něm pokračovati jen pod tou podmínkou, že lhůta

bude prodloužena a tedy jen a teprv tehdy, jestliže a až prodloužení povoleno bude. Prodloužená lhůta navazuje přímo na zákonnou 90denní a činí z ní lhůtu jedinou. Návrh soudu na prodloužení lhůty musí dle mínění Pollakova (str. 302) učiněn býti před uplynutím 90denní lhůty, sice prý ministerstvo nemůže prodloužení povolit. Tu otázku náleží ovšem uvažovati ministerstvu, zde bylo jen zkoumati legálnost soudního postupu, a tu dlužno sice zdůrazniti, že soud, jak shora ukázáno, návrh před uplynutím lhůty učinil, ale dlužno zároveň vysloviti pochybnost o správnosti náhledu toho (Pollakova), jež ze zákona doložiti nelze (také Pollak ho nedoložil) a jenž odporuje mínění, že povolení lhůty jest případ delegované zákonodárné moci (Pitreich), neboť tato rozhoduje volně, tvoříc právní normu není vázána. Často nebude možno návrh ve lhůtě učiniti, na příklad když stání koná se poslední den lhůty a při něm se objeví, že je toho dne skoncovati nelze. Možno tedy právem a lépe zastávati náhled, že stačí, když návrh učiněn ještě za trvání vyrovnávacího řízení, třeba po uplynutí lhůty, a tu dlužno poukázati k tomu, že dle hořejšího děje soud, jehož návrh jest dle zákona podmínkou povolení, i po odmítnutí svého původního návrhu na něm setrval, tedy znovu jej učinil, a o tomto novém návrhu nebylo ještě ministerstvem rozhodnuto. Tím jest zaujaté zde právní stanovisko a tudíž i učiněné rozhodnutí důvodněno.

Čís. 1171.

Opis základní směnky nemusí býti obsažen v kontextu protestní listiny, musí však býti v kontextu k němu poukázáno a musí býti připojený opis kryt ještě jednou pečeti a podpisem protestujícího úředníka.

(Rozh. ze dne 9. září 1921, Rv I 516/21.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítal dlužník mimo jiné, že opisy směnek v protestu se neshodují s jich prvopisem a že nejsou kryty podpisem protestujícího úředníka soudní kanceláře. Oba nižší soudy uchovaly směnečný platební příkaz v platnosti mimo jiné z těchto důvodů: Vzdor slovu »musí« v čl. 88 sm. ř. nejsou v tomto článku uvedené náležitosti směnečného protestu v tom směru povinnými, že by nedostatek nebo vada jedné neb druhé náležitosti měly za následek zmatečnost. Třeba spíše v každém jednotlivém případě zkouseti, je-li vada tak podstatnou, že ohrožuje účel nebo podstatu protestu. Stačí, je-li možno, aby z ostatního obsahu s dostatečnou jistotou vyvozováno býti mohlo, že zákonné požadavky tu jsou (Staub Stranz str. 285). V § 55 uvoz. zák. obsažený předpis, že se má sepisování soudních směnečných protestů státi na soudcovský poukaz úředníky soudní kanceláře, upravuje pouze rozdělení práce u soudu. Soudní pečeti opatřený, soudním úředníkem sepsaný a podepsaný a do rejstříku protestů zapsaný protokol o směnečném protestu není však snad již proto neplatným, že jej sepsal soudní úředník, jenž není právě pověřen se sepisováním protokolů těch. Na zadní straně obou protokolů se nacházející opisy směnek nevzbuzují pochybnosti o tom, že jsou totožnými s dvěma žalobě za základ sloužícími smenkami, ježto žalovaný ani netvrdí, že jsou ještě jiné jím přijaté směnky